

Oponentský posudek diplomové práce Kláry Kabátové
„Kritické zhodnocení hybridizace mezi středoevropskými zástupci rodu *Nymphaea* pomocí
cytometrických a morfometrických metod“

Leknínny jsou atraktivní a přesto dosud plně neprostudovanou skupinou naší květeny. Ne každému botanikovi se chce bádát v bahnitých stojatých vodách a zabývat se studiem početného souboru znaků nutných pro odlišení obou našich druhů, jejich křížence a stále častěji vysazovaných kultivarů. Je tedy skvělé, že téměř čtvrtstoletí po Květeně se konečně objevuje práce vyjasňující současný stav leknínů v českých a moravských vodách v kontextu současných zahraničních poznatků a s využitím moderních metod cytometrie a geometrické morfometrie. Taková práce již byla skutečně potřebná a už v době jejího vzniku jsem byl velmi zvědavý na výsledky.

Výsledky jsou skutečně rozsáhlé, nové a diplomantka plně zodpověděla všechny čtyři otázky, které si vytyčila jako cíl své práce. Přesto při hodnocení práce cítím lehké rozpaky a mé pocity mohu vyjádřit asi tak, jako když skvělý stroj dostane ne úplně povedenou kapotáž. Výbornou až vynikající práci zkrátka srážejí nejrůznější formální nedostatky. Vyšší výskyt překlepů bych ještě považoval za menší zlo, některé jsou dokonce půvabné – např. na straně 73 „hybridy čadí“, nebo na straně 22 informace, že bratři Preslové popsali *N. candida* v roce 1922. Krom těchto opravdu překlepů se objevují i méně šťastné formulace jako třeba na straně 7 tvrzení, že Nymphaeales byly považovány za bazální součást jednoděložných s citací Arber 1920 a následně je tu formulace, že tato domněnka byla záhy zamítnuta s citací Goremykin a Hellwig 2006. Myslím, že v evoluci leknínů je to vskutku záhy, ale ve vývoji vědy je to dlouhá doba. Objevují se i nechtěné záměny, např. na straně 11 ve třetím odstavci se v závěru píše dvakrát o kališních lístcích, ale míněny jsou korunní lístky. Na straně 102 v popisce k fotografii se píše o leknínu bílém, přitom se jedná o leknín bělostný. Všechno v pořádku není ani v případě číslování tabulek a odkazování na ně, dvě různé tabulky s číslem 32 jsou na stranách 146 a 147. Na straně 51 je odkaz na tabulku 18 údajně na straně 51, ve skutečnosti je však tabulka na straně 52. A na straně 87 je dokonce odkaz na obrázek xxx. Nelíbí se mi ani dělené tabulky, kdy na straně 21 je záhlaví tabulky a na straně 22 její zbytek. Z formálního hlediska není dobré ani jiné řádkování v diskusi oproti zbytku textu. Citace jsou většinou v pořádku, jen na straně 25 chybí citace zdroje, že ke křížení *N. alba* a *N. tetragona* došlo alespoň 2x.

Hodnocená práce má 157 číslovaných stran, od stránky 94 se jedná o přílohy. Přímo v textu je dále začleněno 101 obrázků a 40 tabulek. Seznam literatury je rozsáhlý, pokrývající plně dané téma. Jazyk práce je obecně v pořádku, ale v mnoha pasážích se mi zdá zbytečně rozvláčný. Nejvíce mi na práci vadí nevhodné naplňování obsahu jednotlivých částí práce. Výsostně lze být spokojen s částmi

Metodika, Výsledky a Závěr. Úvod splňuje očekávání pro úvod jen s velkými obtížemi, předbíhá spíše popisnou část o leknínech, což je znovu, jen jinak pojednáno v kapitole 2 „Charakteristika rodu“. Hlavní poslání úvodu, tedy stručné uvedení do problematiky a vysvětlení motivů samotné práce je naplněno jen částečně. Také v diskusi bych místy očekával trochu jiné uchopení tématu.

Předložená práce nabízí několik okruhů otázek k diskusi:

1. Nakolik autorka spolupracovala s místními znalci vodních makrofyt? Například u obce Lžovice nedaleko Kolína je populace *N. alba* stále přítomná – ověřeno osobně 2012 a autorka přitom píše, že leknín nebyl ověřen. Obdobně si myslím, že někde na Moravě, patrně v Poodří či na Ostravsku by ještě mohla/měla být přítomná *Nymphaea candida*.
2. V obecném popisu o klíčivosti leknínů schází informace o jednom podstatném faktoru ovlivňujícím klíčení leknínů. Který faktor to je?
3. Autorka navštívila mnoho lokalit leknínů a současný počet lokalit je velmi tristní, a často i početnost leknínů na existujících lokalitách včetně úbytku během doby jejího studia. Jaká doporučení pro ochranu přírody by autorka dala ohledně péče o lokality či lekníny samotné.
4. K hybridizaci dochází i u blízkých příbuzných leknínů – stulíků. Spolehlivá detekce hybridů je s ohledem na vzácnost *Nuphar pumila* ochranně významná. Dal by se na základě zkušeností s lekníny navrhnout postup k odhalování hybridizace u stulíků?

Hodnocenou práci považuji přes uvedené výhrady za velmi zdařilou a pro prohloubení znalostí o leknínech a jejich determinaci za naprosto zásadní. Je škoda, že vnější kabát práce trochu kryje jinak vynikající dosažené výsledky, ale určitě je to lepší než efektně sepsaná práce méně podložená výsledky. Z práce je znát velký zájem a erudovanost autorky a pochvalné slovo zasluží určitě i školitel. Práci doporučuji přijmout k obhajobě a hodnotit s přihlédnutím k obhajobě stupněm výborně.

V Praze 12.9.2012

RNDr. Vlastik Rybka Ph.D.